

Stanna eller flytta – hur viktigt är ett jobb?

**FREDRIK W
ANDERSSON
OCH MARIA
HÅKANSSON**

Fredrik W Andersson är filosofie doktor i nationalekonomi och verksam som analytiker vid Statistiska centralbyrån, där han främst jobbar med frågor rörande arbetsmarknaden och entreprenörskap. fredrik.andersson@scb.se

Maria Håkansson är *politices magister* i nationalekonomi. Hon är verksam på Myndigheten för samhällsskydd och beredskap och tidigare arbetsmarknadsstatistiker vid SCB. maria.hakansson@msb.se

I artikeln studerar vi om arbetslöshet är kopplat till en ökad sannolikhet att flytta till en ny arbetsmarknad och om sambandet skiljer sig mellan olika hushållskonstellationer. Vårt urval inkluderar individer mellan 20–64 år som tidigare varit etablerade på arbetsmarknaden. Vi jämför sannolikheten att flytta mellan nyblivna arbetslösa och fortsatt förvärvsarbetande individer. För individer utan hemmavarande barn är arbetslöshet associerat med en högre sannolikhet att flytta. Men för individer med hemmavarande barn finns ingen sådan association, vilket tolkas som att barnens förankring på hemorten väger tyngre än möjligheten att flytta till ett jobb.

Arbetsmarknaden förändras ständigt i bemärkelsen att företag och arbetstillfällen försvinner och tillkommer. Utan denna strukturomvandling skulle Sverige på sikt få en sämre konkurrenskraft och lägre ekonomisk tillväxt. I och med denna underliggande dynamik är perioder av arbetslöshet ett naturligt inslag för enskilda individer på arbetsmarknaden.

För att dämpa effekten av arbetslöshet finns i Sverige en arbetslöshetsförsäkring. Försäkringen är tänkt att hjälpa individen att under en begränsad tid hantera arbetslöshet genom att delvis kompensera det inkomststopp som arbetslöshet medför. För att ge individen incitament till att hitta nytt jobb ställs vissa krav för rätt till ersättning. Ett av kraven är att den arbetslösa ska vara beredd att söka och ta jobb i hela landet, vilket borde leda till ökad flyttbenägenhet vid arbetslöshet. För arbetslösa med hemmaboende barn ställs inte lika stora krav på att söka och flytta till jobb i hela landet, vilket borde minska incitamenten till att flytta för dessa grupper.¹

Generellt sker flest flyttningar, såväl inom som mellan kommuner, bland personer i 20-årsåldern; en ålder när individer ofta flyttar hemifrån, påbörjar universitets- och högskolestudier eller skapar ett eget hushåll och etablerar sig på arbetsmarknaden. Andelen mattas sedan snabbt av och bland 40-åringar flyttar endast runt två procent till en ny kommun (under en procent till en ny lokal arbetsmarknad). Desto vanligare är flyttningar inom kommunen, vilket delvis torde bero på trångboddhet eller att man gör någon slags bostadskarriär.² Generellt är det en låg andel (knappt fem procent årligen) som flyttar till en ny kommun efter att ha etablerat sig på

Ett stort tack till Lina Maria Ellegård för konstruktiva kommentarer på en tidigare version.

1 Riksrevisionen (2009, s 64) skriver ”Att ha barn kan enligt IAF:s [Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen, reds anm] föreskrift ge rätt till begränsning av det geografiska sökområdet”.

2 Bostadskarriär inom ett område kan innebära att hushållet byter upp sitt boende i någon mening; t ex större bostad eller från hyres- till äganderätt.

arbetsmarknaden.³ En ännu lägre andel (knappt två procent) flyttar till en ny lokal arbetsmarknad.⁴ Noterbart är att andelen som flyttar mellan kommuner har mer än halverats under den senaste 20-årsperioden. Däremot var andelen flyttningar mellan den tidens lokala arbetsmarknad lägre än nu (1,4 procent).⁵ I ett europeiskt perspektiv påpekar Fischer och Malmberg (2001) att Sverige har ungefär samma andel flyttningar som andra europeiska länder och att åldersprofilen är likartad.

Även om en flytt kan innebära nytt jobb, bättre inkomst och högre levnadsstandard, medför flytten också förändringar inom individens privata sfär. Sociala kontakter, fritidsaktiviteter och även närheten till släkt och vänner förändras. Detsamma gäller för barnens och ungdomarnas relationer med lärare, skolkamrater, vänner och barnens eventuella köplats till privata skolor. De sociala relationerna, nätverken, varierar med bl a ålder, familjesituation samt socioekonomisk position och yrkestillhörighet (Ajrouch m fl 2005; Wrzus m fl 2013). Tidigare forskning visar bl a på att ju längre tid individen bott och jobbat på samma ställe, desto lägre är sannolikheten att flytta (Fischer och Malmberg 2001). Utifrån resultatet i en svensk enkätstudie menar Gravill m fl (2000) att de flesta flyttningar drivs av icke-arbetsmarknadsrelaterade fenomen. I en svensk kontext var det vanligaste motivet till flytt ”miljöbyte” (16 procent), medan nio procent angav ”byte av arbete” och fem procent angav ”fick arbete” som skäl till flytt. I en undersökning av de fem nordiska länderna angav en något högre andel, 20 procent, att arbete är huvudorsaken för en flytt (Lundholm m fl 2004). Möjligheten till nytt arbete väger vidare tyngre i beslutet att flytta för individer med lång utbildning jämfört med individer med kort utbildning (Niedomsyl och Kalsø Hansen 2010).

Ur ett familjeperspektiv konkluderar Brandén och Ström (2011) att par flyttar när de uppfattar det som mer lönsamt än att stanna och när hindren för en flytt inte är allt för stora. En eventuell förlust en partner gör på grund av en flytt måste vägas upp av vinsten den andre partnern gör (Mincer 1978). Det är alltså två vågskålar emot varandra: i den ena vågskålen finns arbetslöshetens konsekvenser för den enskilda individen och i den andra vågskålen ligger familjens välbefinnande.

Men för att kunna bedriva en aktiv arbetsmarknadspolitik är det många gånger fördelaktigt att individer flyttar dit jobben finns. Syftet med artikeln är att studera om arbetslöshet associeras med en ökad flyttbenägenhet och om sambandet beror på familjesammansättningen.

I det följande redogörs hur undersökningen har gjorts. Därefter följer en beskrivning av dataunderlaget och val av modell. Vidare presenteras resultaten med en vidhängande diskussion och slutkommentarer.

³ Med flytt menar vi här att individen har bytt bostadskommun mellan två årgångar av Statistiska centralbyråns register över totalbefolkningen (RTB). Avser gruppen individer som flyttat mellan åren 2016–17 och var mellan 20–64 år och förvärvsarbetande båda åren.

⁴ Med lokal arbetsmarknad avses en eller flera kommuner som tillsammans bildar en självför-sörjande arbetsmarknadsregion.

⁵ Antalet lokala arbetsmarknader har minskat från 106 år 1997 till 70 år 2017.

1. Vår undersökning

Undersökningen bygger på mikrodata från Statistiska centralbyrån (SCB) för perioden 2014–17. Data hämtas främst från den Registerbaserade arbetsmarknadsstatistiken (RAMS), vilket är ett individregister som beskriver arbetsmarknadsstatusen per november månad för respektive år. Bakgrundsvariabler hämtas även från Flergenerationsregistret, Lägenhetsregistret, den Longitudinella integrationsdatabasen för sjukförsäkrings- och arbetsmarknadsstudier (LISA) och den Registerbaserade aktivitetsstatistiken (RAKS).

Urval

Vi avgränsar vårt urval till individer som har hunnit etablera sig på arbetsmarknaden genom att enbart inkludera individer som varit förvärvsarbetsbetande⁶ och etablerade⁷ två år efterföljande varandra enligt RAMS och RAKS. Dessutom inkluderas endast individer som vid undersökningens sista år var mellan 20–64 år och som under hela tidsperioden hade samma familjesituation. Det senare villkoret utesluter flyttningar som beror på att familjesituationen ändrats, t ex att ena partnern flyttat på grund av en separation. Personer som är 20 år eller äldre och som bor hemma hos sina föräldrar exkluderas. Därtill exkluderas personer som haft någon koppling till företagande under tidsperioden, eftersom många företagare verkar på en lokal marknad vilket kan innebära en ännu högre tröskel att flytta.

Individerna i urvalet delas in i en ”behandlingsgrupp” och en ”kontrollgrupp”. Kontrollgruppen utgörs av personer som var förvärvsarbetsbetande och etablerade tre år i följd. Behandlingsgruppen består av de personer som efter de inledande två åren som förvärvsarbetsbetande registrerades som icke förvärvsarbetsbetande samt var inskrivna som arbetslösa på Arbetsförmedlingen. Båda grupperna ska under hela tidsperioden ha bott i samma kommun. Oavsett grupptillhörighet får ingen av individerna heller ha erhållit någon sjukersättning från Försäkringskassan. Detta på grund av ambitionen att personerna i både kontroll- och behandlingsgruppen bör kunna anses stå till arbetsmarknadens förfogande.

Individer som bodde i olika lokala arbetsmarknader år 2016 och år 2017^{8,9} definieras som flyttare. År 2017 fanns det 70 lokala arbetsmarknader, vilket kan jämföras med 290 kommuner. Motiveringen att studera flyttar mellan lokala arbetsmarknader snarare än mellan kommuner är att flyttningar mellan t ex två närliggande kommuner inte behöver innebära att individen får tillgång till en ny arbetsmarknad och nya arbetsmöjligheter.

⁶ Avgränsningen att vara förvärvsarbetsbetande strävar efter att individen ska arbeta en timme eller mer per vecka i november månad.

⁷ En individ som har en förvärvsinkomst över en viss gräns anses vara etablerad på arbetsmarknaden. Inkomstgränsen är beroende av kön, ålder och utbildning. Se Andersson och Gullberg Brännström (2009) för en utförlig diskussion av gränserna.

⁸ Mer detaljer om lokala arbetsmarknader beskrivs i Hedin och Tegsjö (2006).

⁹ Även om indelningen av lokala arbetsmarknader görs om varje år används 2016 års indelning även för 2015.

Närliggande kommuners arbetsmarknader är ofta sammanbundna med kollektivtrafiknät. Därav antas flyttningar mellan lokala arbetsmarknader i högre grad spegla flyttningar som ger nya jobbmöjligheter.

Familjesammansättning

En flytt är något som berör hela familjen, dvs såväl individen, partnern som barn. Beslut om flytt torde ske på familjenivå om familjen består av mer än en individ. Därför delas urvalet in i tre familjesituationer: individer som inte har någon partner,¹⁰ individer med en icke-förvärvsarbetande partner, samt individer med en förvärvsarbetande partner. Därefter delas var och en av dessa grupper in i två kategorier baserat på förekomsten av hemmavarande barn under 18. Följaktligen erhålls totalt sex olika familjesammansättningar.

Tabell 1 beskriver egenskaper och numerär för de sex familjesammansättningarna. Andelen individer som flyttar mellan lokala arbetsmarknader skiljer sig markant mellan typfamiljerna. Av personer utan partner flyttar årligen 1,8 procent till en ny lokal arbetsmarknad. Motsvarande andelar för individer med partner som inte är förvärvsarbetande är 0,8 procent och 0,4 procent där partnern är förvärvsarbetande. Vidare ses att sammanboende individer med hemmavarande barn har en marginellt högre flyttbenägenhet än sammanboende utan barn. Omvänt resultat är det för ensamstående personer, där är det en högre andel som flyttar bland individer utan barn.

Tabellen visar på flera skillnader mellan de sex olika familjesammansättningarna. Exempelvis är 77 procent av de ensamstående individerna med hemmavarande barn kvinnor, medan andelen kvinnor bara är 29 procent bland dem som har barn och en icke-förvärvsarbetande partner. Även medelåldern skiljer sig mellan grupperna; generellt sett är de som inte har barn äldre. Dessutom är sannolikheten för arbetslöshet högre bland individer med en icke-förvärvsarbetande partner än bland individer med en förvärvsarbetande partner, oavsett om hemmavarande barn finns med i bilden eller inte.

Av tabell 1 framgår även att andelen individer med svensk bakgrund¹¹ är relativt låg bland individer som har barn och en icke-förvärvsarbetande partner. Denna grupp består av förhållandevis många utrikes födda män.

Som en proxy för individens sociala nätverk mäter vi om individen eller dess partner har en förälder som bor i samma kommun. Denna koppling kan visa om det finns någon som kan hjälpa till med barnpassning eller lämning/hämtning av barn vid olika aktiviteter. 34–62 procent av individerna har tillgång till ett sådant nätverk. Högst är andelen för familjesituationerna med två förvärvsarbetande individer. Att äga sitt boende är även vanligare i denna grupp än i de övriga familjesammansättningarna.

¹⁰ Individer i ett hushåll anses vara partners om de är gifta eller bor tillsammans och har gemensamma barn.

¹¹ Som personer med svensk bakgrund definieras individer som är födda i Sverige och har minst en förälder som är född i Sverige.

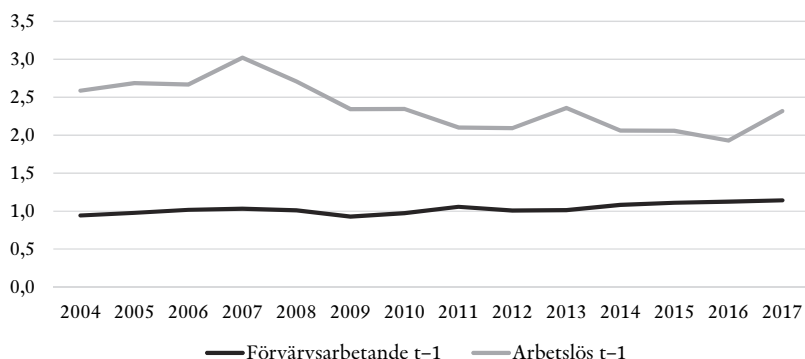
Variabel	Ej partner		Partner			
	Ej barn	Barn	Ej barn	Barn	Ej barn	Barn
Arbetslös	0,83	0,7	0,83	1,23	0,38	0,29
Kommunens förvärvsintensitet	78,43	78,76	78,64	78,16	79,06	79,25
Flyttare mellan kommuner	4,34	2,32	1,43	2,01	1,12	1,49
Flyttare mellan lokala arbetsmarknader	1,87	0,8	0,65	0,84	0,39	0,47
Kvinnor	44,04	76,58	61,97	28,98	55,58	50,41
Medelålder (i år)	41,74	41,73	55,96	40,61	53,67	41,19
Individens medelinkomst (kr) 2014 & 2015 (logaritmerad)	12,72	12,71	12,8	12,79	12,87	12,83
Medelinkomst (kr) 2014 & 2015 andra föräldern (logaritmerad)		9,86				
Individens andel av familjeinkomst	100	100	82,18	88,33	49,02	52,49
Svensk bakgrund	82,5	77,39	73,48	55,24	84,35	81,97
Barn 0–10 år		45,59		74,47		67,41
Ungdomar 11–17 år		67,79		45,41		54,94
Förälder i samma kommun	40,94	47,33	34,31	47,35	53,1	61,95
5 år eller längre i samma kommun	86,72	92,95	96,63	89,08	97,37	94,14
Äger sitt boende	56,76	58,09	78,69	62,52	88,38	87,69
Förgymnasial utbildning	9,66	8,46	14,92	13,24	9,76	5,21
Eftergymnasial utbildning	24,15	29,01	19,67	28,5	22,23	39,8
Antal	698 735	87 687	71 355	58 452	415 709	801 685

Tabell 1
Deskriptiv statistik
över de sex familjesi-
tuationerna

Anm: Procentuella andelar såvida inte annat anges. Alla bakgrundsvariabler förutom inkomst avser situationen år 2016.
Källa: SCB, egna beräkningar.

Metod och modell

För att få en indikation på om arbetslöshet associeras med en högre flyttbenägenhet för respektive familjesammansättning skattas i ett första steg logistiska bivariata regressionsmodeller av sannolikheten att flytta. För att ta hänsyn till de ovan beskrivna skillnaderna mellan familjetyper skattas i nästa steg multivariata logistiska regressionsmodeller som inkluderar de variabler som beskrivs i tabell 1. Individens andel av familjens hushållsinkomst inkluderas i modellerna för individer som har en partner och den andra förälderns inkomst inkluderas i modellen för familjer utan partner men med barn. Ambitionen är att med den multivariata modellen så långt som möjligt isolera den del av samvariationen som beror på flytten snarare än på andra skillnader i bakgrundskaraktäristiska mellan arbetslösa och icke arbetslösa. Resultaten presenteras som ojusterade respektive justerade

Figur 1
Andelen personer mellan 20–64 år som flyttar mellan lokala arbetsmarknader, per arbetsmarknadsstatus och kalenderår

Anm: Figuren avser en population som inte helt överensstämmer med artikelns urvalspopulation avseende förändrad familjesituation och viss anknytning till företag.

Källa: SCB, RAMS, egna beräkningar.

oddskvoter, som beskriver skillnaden i flyttbenägenheten mellan arbetslösa och icke arbetslösa.

2. Resultat

Andel som flyttar

Figur 1 visar att andelen flyttare bland förvärvsarbetande¹² i princip legat stilla på en procent under hela 2000-talet. För personer som gått från förvärvsarbetande till arbetslöshet är flyttbenägenheten några procentenheter högre.¹³ Oavsett arbetslöshetserfarenhet är andelen som flyttar till en ny lokal arbetsmarknad låg.

Familjesammansättning och flyttbenägenhet

I de två översta raderna av tabell 2 presenteras andelen av de arbetslösa respektive icke arbetslösa som flyttade till en ny lokal arbetsmarknad, per familjesammansättning. Oavsett familjesituation ses alltid en högre sannolikhet att flytta bland de arbetslösa jämfört med icke arbetslösa med samma familjesammansättning. Lägst är skillnaden för individer med en förvärvsarbetande partner och hemmaboende barn; utav de arbetslösa flyttade 0,60 procent till en annan lokal arbetsmarknad, vilket kan jämföras med 0,47 procent av de icke arbetslösa i samma familjesammansättning. Högst benägenhet att flytta hade arbetslösa utan partner och hemmaboende barn; i denna grupp flyttade 2,24 procent till en annan lokal arbetsmarknad, medan endast 1,87 procent av icke arbetslösa med samma familjesammansättning flyttade.

¹² I RAMS delas förvärvsarbetande upp i anställda eller företagare. I data för figur 1 är alla företagare exkluderade.

¹³ Den dramatiska förändringen i kurvan Ej förvärvsarbetande*, mellan åren 2007–09, sker på grund av en kraftig minskning av andelen personer som har arbetslöshetsersättning.

Tabell 2
Andelen som bytte lokal arbetsmarknad åren 2016–17, beroende på om individen hade en arbetslöshetsperiod 2016 eller inte

Variabel	Ej partner		Partner			
	Ej barn	Barn	Ej förvärvsarbetande		Förvärvsarbetande	
Arbetslös (%)	2,24	1,64	2,19	1,25	1,06	0,60
Ej arbetslös (%)	1,87	0,80	0,64	0,84	0,39	0,47
Skillnad (%-enheter)	0,37	0,84	1,55	0,41	0,67	0,13
Oddsquot						
ojusterad	1,20** (2,08)	2,07*** (2,27)	3,48*** (4,39)	1,50 (1,20)	2,72*** (4,21)	1,28 (0,91)
justerad	1,28*** (2,74)	1,57 (1,35)	3,72*** (4,56)	1,34 (0,83)	2,46*** (3,70)	0,95 (-0,20)

Anm: Arbetslös definieras som att ha uppburit arbetslöshetsersättning och att ej ha varit förvärvsarbetande 2016. Oddsquoten visar över-/underrisken för flytt bland arbetslösa individer jämfört med icke arbetslösa. Den justerade oddsquoten kontrollerar för ålder, medelinkomst 2014 och 2015, svensk bakgrund, kön, föräldrar boende i samma kommun, antal år boende i kommunen, ägt boende, utbildningsnivå, kommuntyp, kommunens förvärvsintensitet, storleken på kommunens arbetsmarknad och individens andel av hushållsinkomsten. * Statistiskt signifikant vid tio-procentnivån, ** statistiskt signifikant vid fem-procentnivån, *** statistiskt signifikant vid en-procentnivån.

Källa: SCB, egna beräkningar.

I de två nedre raderna i tabell 2 beskrivs skillnaden mellan grupperna som en oddsquot. Oddsquoter större respektive lägre än ett ska tolkas som över- respektive underrisk att flytta för en arbetslös individ jämfört med en icke arbetslös individ. Skillnaden mellan den ojusterade och den justerade oddsquoten är att den senare tar hänsyn till skillnader i bakgrundskaraktäristiska mellan arbetslösa och icke arbetslösa.

Förekomsten av barn är en vattendelare. För individer utan hemmabovande barn är en period av arbetslöshet associerad med en ökad flyttbenägenhet jämfört med liknande individer som inte blev arbetslösa. Oddsquoterna för individer utan barn indikerar att sannolikheten är mellan 28 till 272 procent högre att flytta för de som blev arbetslösa jämfört med de individer som fortsatte vara förvärvsarbetande. Den förhöjda flyttbenägenheten är störst för individer vars partner inte förvärvsarbetar och lägst för ensamstående individer. När vi i stället tittar på individer med hemmavovande barn finner vi ingen tendens till högre flyttbenägenhet för de som blivit arbetslösa. Detta gäller oavsett om det inte finns någon partner eller om partnern inte förvärvsarbetar.

Övriga faktorer som associeras med högre/minskad flyttbenägenhet

Den justerade modellen ger även skattningar av hur över/underrisken för flytt samvarierar med övriga bakgrundsfaktorer (ej redovisade i tabell 2). Faktorer som minskar individens sannolikhet att flytta är att ha bott länge i

samma kommun eller att äga sitt boende. För individer som äger sitt boende innebär en flytt att en sk flyttskatt realiseras på vinsten från försäljning. Bostadspriserna är dessutom på en hög nivå vilket kan innebära att individer drar sig för att sälja och köpa nytt. Vidare ser vi att äldre individer har en lägre sannolikhet att flytta till en ny lokal arbetsmarknad. Den faktor som minskar flyttbenägenheten mest är om hemmavarande barn bor i samma kommun som någon av mor- eller farföräldrarna till barnen. Våra modeller bekräftar alltså Fischer och Malmbergs (2001) resultat att närhet till släktingar minskar benägenheten att flytta.

Vidare är flyttbenägenheten lägre för individer som bor i storstadskommuner (dvs Stockholm, Göteborg och Malmö och en del angränsande kommuner¹⁴ till dessa) än för individer som bor i andra kommuner. Det kan vara ett tecken på urbanisering, eftersom drygt 80 procent av flyttlassen går till icke landsbygdskommuner. Av resultaten framgår även att den lokala arbetsmarknadssituationen samvarierar med flyttbenägenheten. Ju högre förvärvsintensitet i individens hemkommun, desto lägre är sannolikheten att individen flyttar till en ny lokal arbetsmarknad.

Därutöver visar resultaten att individer med eftergymnasial utbildning har en högre flyttbenägenhet än de som har gymnasial utbildning. Det är i linje med Niedomsyl och Kalsø Hansens (2010) slutsats att jobbaspekten är en viktigare komponent i flyttbeslutet för högutbildade än för individer med kortare utbildning och även i linje med Brandén och Ströms (2011) resultat att flyttbenägenheten är högre för individer som har en högre sannolikhet att göra karriär.

Förvärvsarbete, arbetslöshet och studerande året efter arbetslöshet

Ett underliggande antagande i vårt resonemang har varit att arbetslösa individer flyttar för att få jobb eller för att förbättra sina chanser på arbetsmarknaden. Därför studeras härnäst förvärvsintensiteten och andelen arbetslösa år 2017 för de som blev arbetslösa 2016. Tabell 3 visar att det inte är någon signifikant skillnad mellan de som bor kvar och de som flyttade avseende förvärvsintensitet eller andelen som varit arbetslösa.¹⁵ Av tabellen framgår att drygt 40 procent var förvärvsarbete igen året efter arbetslösheten i båda grupperna, en andel som bara var marginellt högre för de som flyttade. I linje med detta ser vi även att andelen arbetslösa var något lägre bland de som flyttade. Studier kan vara en annan orsak till flytt, och vi ser också en något högre andel studerande år 2017 bland de som flyttade.

Utifrån registerstatistik är det svårt att förklara varför de individer som inte blev förvärvsarbete, studerande eller arbetslösa 2017 flyttade. Gravill m fl (2000) menar att de flesta flyttningar initieras av andra aspekter än arbetsmarknadsrelaterade fenomen och att ”stannare värderar trygg-

14 Upplands-Väsby, Österåker, Järfälla, Huddinge, Botkyrka, Salem, Haninge, Tyresö, Upplands-Bro, Täby, Danderyd, Sollentuna, Södertälje, Nacka, Sundbyberg, Solna, Lidingö, Sigtuna, Staffanstorps, Burlöv, Vellinge, Lomma, Lund, Partille, Lerum, Mölndal. Det bygger på Tillväxtanalys (2014) regionindelning.

15 År 2017 är det senaste året vi har registerdata för.

Tabell 3
Andel av de arbetslösa år 2016 som var förvärvsarbetande, arbetslösa, eller studerande år 2017 (procent), medelålder och könsfördelning, uppdelat mellan de som flyttade respektive inte flyttade

Variabel	Förvärvs- arbetande	Arbetslösa	Studerande	Medelålder	Andel kvinnor
Flyttat	44,8	16,8	15,6	41,3	44,0
Ej flyttat	41,8	16,5	12,2	46,0	42,6
Skillnad	3,0	0,3	3,4	-4,7***	1,4

Anm: *** Statistiskt signifikant vid en-procentnivån. En individ kan samtidigt vara i alla tre situationerna (förvärvsarbetande, arbetslös och studerande).

Källa: SCB, egna beräkningar.

het...”. En del av tryggheten kan vara närheten till nätverk, i vårt fall individens föräldrar och boendeår i kommunen. Dessa nätverksfaktorer minskar avsevärt den generella flyttbenägenheten. Vi ser dock att de som flyttat är något yngre och att könsfördelningen är likartad. En möjlig förklaring till att vissa individer valt att bo kvar kan vara att de ansett sig ha en stor sannolikhet att i framtiden få ett jobb på den lokala arbetsmarknaden, medan flyttarna bedömt arbetsmarknadsutsikterna som små och känt att de måste flytta för att få jobb. Det kan innebära att det är en selektion i vilka det är som flyttar respektive bor kvar och att andelen förvärvsarbetande bland flyttarna hade varit ännu lägre om de stannat kvar på orten.

3. Slutsatser

I denna studie har vi närmat oss frågan om hur viktigt jobbet är för individens benägenhet att flytta. För individer vars familjesituation inkluderar partner och hemmaboende barn kan vi nog konstatera att barnen är viktigare än jobb. Resultatet i denna undersökning visar att benägenheten att flytta till en ny lokal arbetsmarknad i denna grupp är lika stor för individer som förlorar jobbet som för liknande individer som fortsätter vara anställda. Detta är i linje med Mincers (1978) argumentation att partners befintliga jobb och barnens sociala förankring väger tyngre än den enskilda individens minskade nytta – risk för ett arbetsrelaterat och socialt utanförskap, ohälsa m m – till följd av arbetslösheten. Arbetslöshetsförsäkringen ställer också lägre krav på att söka jobb utanför den lokala arbetsmarknaden för individer med hemmavarande barn, vilket ger barnfamiljer än lägre incitament att flytta.

Även om det inte finns någon partner eller om partnern inte är förvärvsarbetande indikerar resultaten att barnens situation spelar stor roll vid beslutet att flytta. För ensamstående och ensamförsörjande föräldrar borde arbetslöshet vara förenat med en reducerad möjlighet till självförsörjning, men trots det ses ingen förhöjd sannolikhet att flytta vid arbetslöshet. En framtida forskningsfråga kan handla om det finns en tidsaspekt i att flytta. Nu har vi endast studerat flyttbeteende året efter arbetslösheten, men att

riva upp rötterna kanske sker efter en längre tid utan arbete och i samband med att barn byter skola, t ex vid övergången från grundskola till högstadiet eller högstadiet till gymnasiet. Slutligen kan noteras att individer utan såväl partner som barn har färre skäl som talar emot en flytt. Deras ökade flyttbenägenhet vid arbetslöshet talar också för att den ekonomiska situationen verkar styra mer för dessa individer.

Det är svårt att utifrån denna studie konstatera att individer har ökat sin sannolikhet att hitta jobb om de flyttar jämfört med de som inte flyttar. Gravill m fl (2000) menar att de flesta flyttningar initieras av andra aspekter än arbetsmarknadsrelaterade fenomen och att ”stannare värderar trygghet och tradition, flyttare värderar omväxling och autonomi”. I linje med detta finner vi flera andra faktorer som är förenade med en generellt minskad sannolikhet att flytta, såsom att ha tillgång till ett socialt nätverk, rötter i samhället och att äga sitt boende. Men vi finner också att arbetsmarknadsrelaterade faktorer såsom hög utbildningsnivå och låg ekonomisk aktivitet i kommunen samvarierar med en högre sannolikhet att flytta.

Slutligen noteras små skillnaderna i förvärvsintensitet och arbetslöshet mellan flyttare och icke flyttare nästkommande år. En framtida forskningsfråga kan vara om flyttarna inte flyttar till nytt jobb, vilket i så fall kan indikera att arbetslösa behöver mer stöd i att hitta jobb inom den lokala arbetsmarknaden de befinner sig på.

Ajrouch, K, A Blandon och T Antonucci (2005), ”Social Networks among Men and Women: The Effects of Age and Socioeconomic Status”, *Journal of Gerontology*, vol 60, s 311–317.

Andersson, F och S Gullberg Brännström (2009), ”RAKS – registerbaserad aktivitetsstatistik”, Fokus på Näringsliv och Arbetsmarknad, Rapport IAM 2009:4, SCB, Örebro.

Brandén, M och S Ström (2011), ”För vems skull flyttar par? Kön, karriärmöjligheter och pars regionala rörlighet i Sverige”, IFAU Rapport 2011:4, Uppsala.

Fischer, P A och G Malmberg (2001), ”Settled People Don’t Move: On Life Course and (Im-)Mobility in Sweden”, *International Journal of Population Geography*, vol 7, s 357–371.

Gravill, J, G Malmberg och K Westin (2000), *Värdet av att flytta och av att stanna – om flyttningsbeslutet, platsanknytningen och livsvärden*, Rapport 2, Regionalpolitiska utredningen, SOU 2000:36, Fritzes, Stockholm.

Hedin, G och B Tegsjö (2006), ”Lokala arbetsmarknader – egenskaper, struktur och utveckling”, Fokus på Näringsliv och Ar-

betsmarknad, Rapport IAM 2006:1, SCB, Örebro.

Lundholm, E, J Garvill, G Malmberg och K Westin (2004), ”Forced or Free Movers? The Motives, Voluntariness and Selectivity of Interregional Migration in the Nordic Countries”, *Population, Space and Place*, vol 10, s 59–72.

Mincer, J (1978), ”Family Migration Decisions”, *Journal of Political Economy*, vol 86, s 749–773.

Niedomsyl, T och H Kalsø Hansen (2010). ”What Matters More for the Decision to Move: Job versus Amenities”, *Environment and Planning*, vol 42, s 1636–1649.

Riksrevisionen (2009), ”Omställningskraven i arbetslöshetsförsäkringen”, RiR 2009:13, Riksrevisionen, Stockholm.

Tillväxtanalys (2014), ”Bättre statistik för bättre regional och landsbygdsolitik”, Rapport 2014:04, Tillväxtanalys, Östersund.

Wrzus, C, M Hänel, J Wagner och F Neyer (2013), ”Social Network Changes and Life Events across the Life Span: A Meta-analysis”, *Psychological Bulletin*, vol 139, s 53–80.

REFERENSER